İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
İDARE HUKUKU DERSİ FİNAL SINAVI
Tek Numaralı Öğrenciler İçin
(15.06.2015)
Sınav süresi 2,5 saattir. Ek cevap kağıdı alınabilir. Başarılar dileriz.

OLAY

A. **Bay Z**, 6326 sayılı Petrol Kanunu uyarınca aldığı izinle akaryakıt istasyonu işletmektedir. 20.12.2003 tarihinde yürürlüğe giren 5015 sayılı (Yeni) Petrol Piyasası Kanununun geçici 1. maddesinin, mevcut akaryakıt istasyonlarının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde "bayii" lisansı alarak faaliyetine devam edebileceğini öngörmesi nedeniyle 10.12.2004 tarihinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na (EPDK) "bayii lisansı" için başvurmuştur. Yapılan incelemede, başvurusu birtakım belgelerin eksik olmasından ötürü reddedilen **Bay Z**, eksikleri tamamlayarak tekrar başvurmuş ve 17.9.2005 tarihinde kendisine 12 yıllık "Bayilik lisansı" verilmiştir.

Bu arada, 5015 sayılı Kanun çerçevesinde piyasa faaliyetlerine yönelik denetimlerini arttırmak isteyen EPDK, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile 22.06.2005 tarihinde mevzuatta EPDK'ya verilen denetim yetkisinin Bakanlık yetkililerince kullanılacağını öngören bir protokol imzalamıştır. Bu protokol ile Bakanlık yetkililerince denetim yapılan işletmelerde bayii lisansı alınmadığının tespit edilmesi halinde, işletmenin mühürleneceği ve faaliyetlerinin geçici olarak durdurulacağı kararlaştırılmıştır. 16.9.2005 tarihinde **Bay Z**'nin akaryakıt istasyonunda Bakanlık personelince yapılan denetimde, bayii lisansı alınmadığı tespit edilerek tutanak düzenlenmiş ve akaryakıt pompaları mühürlenmiştir. Bunun üzerine EPDK, **Bay Z**'ye lisans almadan akaryakıt istasyonunu 20.12.2004 tarihi ile 17.09.2015 tarihleri arasında işlettiği gerekçesiyle 1 milyon TL idari para cezası vermiştir.

B. **Bay Z**'nin akaryakıt istasyonunun bulunduğu cadde üzerinde kendisine ait bir akaryakıt istasyonu kurmak isteyen **Bay T**, daha önce yapılan imar planında akaryakıt istasyonu olarak gösterilen taşınmazında akaryakıt istasyonu kurmak için ilgili idarelere 2005 yılının ilk aylarında başvurmuş ve gerekli belgeleri usulüne uygun bir biçimde almıştır. **Bay T**, bunun üzerine 12.12.2005 tarihinde EPDK'ya bayilik lisansı talebinde bulunmuş, EPDK'da 12.01.2006 tarihinde **Bay T**'ye 12 yıllık "Bayilik Lisansı" vermiştir. Aradan iki yıl geçtikten sonra, **Bay Z**, **Bay T**'nin açmış olduğu akaryakıt istasyonunun kendi akaryakıt istasyonu ile aynı yönde ve aradaki mesafenin de 800 metre olduğunu ileri sürerek **Bay T**'ye verilen lisansın iptali için EPDK'ya başvurmuş, Kurum ise bu başvuruyu reddetmiştir.

C. **Bay Z**, para cezasını ödemek üzere sahip olduğu taşınmazlardan birini A Belediyesine usulüne uygun bir biçimde satmıştır. A Belediyesi de bu alanda "Nikâh Konağı" adı altında Nikâh Salonları Kompleksi açmıştır. Belediye, salonun hemen girişindeki bahçeyi gelen misafirlerin meşrubat ihtiyaçlarını karşılamak için çay bahçesi olarak işletilmek üzere **Bay S** ile sözleşme imzalamıştır. Ancak çay bahçesi işletmesinde meşrubat yanında yemek servisi de yapmaya başlayan **Bay S**'nin, hazırladığı yemeklerin kokularının misafirleri rahatsız ettiğine dair şikâyetler gelmesi üzerine, A Belediyesi, sözleşmeyi tek taraflı feshetmiştir.

MEVZUAT

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMUNUN TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

Madde 4 – Kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip ve bu Kanun ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu kurulmuştur.

5015 SAYILI PETROL PİYASASI KANUNU

Madde 2 - Bu Kanunun uygulanmasında; ...

2) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu...ifade eder.

Madde 3 - Petrol ile ilgili; ... b) Akaryakıt dağıtımı, taşıması ve bayilik faaliyetlerinin yapılması, için lisans alınması zorunludur ... Bu Kanuna göre; lisansların verilmesi, güncelleştirilmesi, geçici olarak durdurulması veya iptaline ilişkin işlemler Kurumca yapılır

Madde 8 - Bayi lisanslarına ilişkin düzenlemeler (teknik, güvenlik, kapasite, çevre vb.) Kurum tarafından yapılır. ...Akaryakıt ve LPG istasyonları arasındaki mesafeler, aynı yönde olmak üzere, şehirlerarası yollarda on kilometreden, şehir içi yollarda bir kilometreden az olmamak üzere Kurul tarafından çıkarılacak ve 1.1.2005 tarihinde yürürlüğe girecek yönetmelikle düzenlenir.

Madde 14 - ... Kurum, piyasa faaliyetlerini kendi personeli eliyle veya gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşları personeli eliyle denetime tabi tutar.

Madde 19 - Bu Kanuna göre;

a) Aşağıdaki hallerde, sorumlulara bir milyon Türk Lirası idari para cezası verilir:
1) Lisans almaksızın lisansa tabi faaliyetlerin yapılması...

Geçici Madde 1 - Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte fiilen, bu Kanunla yapılması için lisans alınması gereken faaliyetleri yürüten kişiler, bu Kanunun yayımı tarihinden *(20/12/2003 tarih ve 25322 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir)* sonra bir yıl içinde durumlarını bu Kanuna uygun hale getirerek, Kurum tarafından istenecek bilgi ve belgelerle Kuruma başvurmak zorundadır...

PETROL PİYASASI LİSANS YÖNETMELİĞİ

Madde 45- İki akaryakıt ve/veya LPG istasyonu arasındaki mesafe, aynı yönde olmak üzere;

a) Şehirlerarası yollarda on,

b) Şehir içi yollarda bir, kilometreden az olamaz.

5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU

Madde 14 - Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; ... sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır.

SORULAR

1- Olayda bahsi geçen A Belediyesi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (şimdiki adıyla Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı) ile Enerji Piyasası Denetleme Kurumu'nun Türk İdari Teşkilatı içerisindeki yerlerini tespit ederek kısaca açıklayınız. (10 P)

2- EPDK'nın **Bay Z**'ye "Bayilik Lisansı vermesi" ile 5015 sayılı Kanun çerçevesinde "piyasa faaliyetlerine yönelik olarak yapılan denetimlerin" hukuki niteliğini açıklayınız. (10 P)

3- **a)** EPDK ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı arasında imzalanan protokolün hukuka uygun olup olmadığını açıklayınız. (5 P)

b) EPDK, bu protokolü Bakanlık yerine "özel bir denetim kuruluşu" ile imzalasaydı, (a) seçeneğinde verdiğiniz cevap değişir miydi? Niçin? Açıklayınız. (5 P)

4- EPDK tarafından verilen para cezasının hukuka uygun olup olmadığını değerlendiriniz. (5 P)

5- **Bay Z**'ye verilen idari para cezasına ilişkin maddenin daha sonradan değiştirildiğini ve aynı hukuka aykırılığın 500 bin TL yaptırıma bağlandığını varsayınız. **Bay Z**, henüz kendisinden tahsil edilmeyen idari para cezası için getirilen bu yeni hükümden etkilenir mi? Gerekçeli olarak açıklayınız. (10 P)

6- **a)** **Bay Z**'nin "**Bay T**'ye verilen bayilik lisansının iptaline" ilişkin talebinin EPDK tarafından reddi hukuka uygun mudur? Açıklayınız. (5 P)

b) EPDK'nın ret kararının hukuka aykırı olduğu varsayıldığında, **Bay Z, Bay T**'nin akaryakıt istasyonu işletmesi nedeniyle kendi işletmesinin değerinin düştüğü gerekçesiyle idarenin sorumluluğu yoluna gidebilir mi? Eğer gidebilir ise, hangi hukuki esaslara dayanarak tazminat talebinde bulunacaktır? Açıklayınız. (10 P)

7- **a)** A Belediyesi'nin **Bay S** ile yaptığı sözleşmenin hukuki niteliğini açıklayınız. (5 P)

b) A Belediyesi'nin olaydaki gerekçe ile sözleşmeyi feshetmesi hukuka uygun mudur? Açıklayınız. (10 P)

8- Belediyenin "Nikâh Konağı"nın kurulup işletilmesi hususunda **Bay S** ile bir sözleşme imzaladığı varsayıldığında, görülmekte olan faaliyetin hukuki niteliğinde bir değişiklik meydana gelir mi? Niçin? Açıklayınız. (10 P)

9- Nikâh Konağı'ndan gelen gürültüden şikâyet eden mahalle sakinleri, kiracı bulamadıklarını ve kira bedellerinin düştüğünü, bundan ötürü uğradıkları zararın giderilmesini istemektedir. Türk İdari Yargısının mevcut kararlarını dikkate alarak mahalle sakinlerinin hangi gerekçelerle mahkemeye başvurabileceğini ve mahkemenin ne yönde karar verebileceğini tartışınız. (10 P)

10- Belediye'nin kurduğu Nikâh Konağı'nın hukuki niteliğini açıklayınız. (5 P)

1- Olayda bahsi geçen A belediyesi- yer bakımından yerinden yönetim- hizmet bakımından yerinden yönetim ayrımı açısından_yer bakımından yerinden yönetim kuruluşudur. Belediye, "mahalli idare/ yerel yönetim" kuruluşu olarak da ifade edilebilir. Kamu kurumu- kamu idaresi ayrımında ise kamu idaresidir. Kendine özgü, ayrı bir kamu tüzel kişiliği bulunmaktadır. Kural olarak kendisine kanunla verilen farklı alanlardaki hizmetleri yerine getirir ve görev alanı belirli bir coğrafi alan ile sınırlıdır.

Bakanlık: Merkezden yönetim içerisinde yer alır._Bakanlıklar Devlet Tüzel Kişiliğini temsil ederler. Her Bakanlık bir kamu hizmeti alanında Devlet tüzel kişiliğini ve bakan da o alanda devleti temsil etmektedir. Bakanlıkların kendine özgü bir tüzel kişiliği yoktur. Bakanlık "kamu idaresi" kabul edilen Devlet Tüzel Kişiliği içerisinde yer alır.

EPDK, hizmet bakımından yerinden yönetim birimidir. Kendine özgü kamu tüzel kişiliği bulunmaktadır. Kamu Kurumu- Kamu İdaresi ayrımında Kamu Kurumu içerisinde yer alır. Hizmet bakımından yerinden yönetim örgütleri kanunla kendisine verilen belli bir hizmette uzmanlaşmaktadırlar. EPDK ayrıca "bağımsız idari otorite" örneklerinden biridir.

2- EPDK'nın Bay Z'ye lisans vermesinin ve piyasa faaliyetlerine yönelik olarak yapılan denetimlerin hukuki niteliği idarenin kolluk faaliyeti olarak açıklanabilir. Kolluk faaliyeti kamu hizmetinden gibi doğrudan bir edim sunulması yerine, temel hak ve özgürlükleri sınırlayıcı karakteri ile ayrılmaktadır. Kolluk işlemlerinin amacı kamu düzeninin korunmasıdır. İdarenin kolluk faaliyeti idari kolluk ve adli kolluk olarak ikiye ayrılır. Kamu düzenini korumak ve devamı için gerekli önlemleri almak idari kolluğun görevi iken, adli kolluk ceza hukuku düzenlemelerine giren bir suçun işlenmesi halinde suçluların ve suç delillerinin bulunarak adli makamlara teslim edilmesine yönelik faaliyettir.

Ayrıca Bay Z'ye lisans verilmesi "kolluk usullerinden izin usulüne ilişkindir. Olayda idari kolluk faaliyeti- ....idari kolluk olarak kullanılmaktadır.

3- A- EPDK ile Bakanlık arasında imzalanan protokol hukuka uygundur. Burada gündeme yetki devri gelecektir. Yetki bir makamdan diğerine geçirilmekte, yetki düzeninde bir değişikliğe gidilmektedir. İdare hukukunda yetkisizlik asıl olduğundan yetki devri için kanuni olarak düzenleme şartı olduğu ifade edilmektedir.

B- Bu protokolü özel hukuk kişisiyle imzalasa idi burada kolluk yetkisinin devri ortaya çıkacaktı. Yargı içtihatlarına göre kolluk faaliyetine özel hukuk kişilerinin katılımı kanunla bu durumun gösterilmesi ve kolluk yaptırımlarının yine de idare tarafından kullanılması buna karşılık özel kişinin kolluğa yardımcı olarak hareket etmesi, kamu gücünü kullanmadan, sadece hazırlayıcı nitelikte işlemler yapabilmesi şartına bağlı olduğu kabul edilmektedir. Olay bakımından ise bu tür bir ihtimalde protokol ile icrai işlem yapma yetkisi özel kişiye devredileceği için hukuka aykırı olacaktı. Bunun tespitini yapıp idareye haber verme ve idarenin pompaları mühürleme işlemi olsaydı bu hukuka uygun kabul edilebilirdi.

4- Bakanlık yetkilileri 16.09.2005 tarihinde yaptıkları denetimlerde işletmenin bayii lisansının bulunmadığı tespit etmişlerdir. Bu halde Bay Z'nin, işletmesini o gün bayii

lisansı almadan işletmekte olduğu açıktır. Kanun maddesinde lisanssız bayilik faaliyetine başlayanların 1 milyon tl para cezası ile cezalandırılacağı ifade edilmiştir. EPDK yetkili organı da buna uygun bir biçimde idari para cezası vermiştir. Dolayısıyla yapılan işlem Kanuna uygun gözükmektedir. Kanun maddesi uyarınca sadece 1 gün için gerçekleştirildiği tespit edilen lisansız faaliyet ile örneğin altı ay boyunca devam ettikten sonra tespit edilen lisansız faaliyet arasında bir fark bulunmamaktadır.. Bu sebeple, kanunda öngörülen bu yaptırım maddesinin ölçülülüğe uygun olmadığı ifade edilip, Kanunun Anayasa'ya aykırılığı tartışılabilir. .

5- Bu soruda idari para cezasının hukuki mahiyetinin tespit edilmesi, bu kapsamda idari işleminin hukuka uygunluğunun tesis edildiği andaki duruma göre belirlenmesi yönündeki prensip ile Ceza Hukukunda yer alan lehe olan kanun hükmünün uygulanması prensibinin somut olay bakımından karşılaştırılması ve yasal düzenlemenin henüz tahsilat yapılmadan değişmesi halinde ne olacağının tartışılması beklenmektedir.

Danıştay kararlarına göre Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nca verilen idari para cezalarının tahsili yönünden değişiklikten önceki hükümlerin geçerli olacağı yönünde bir düzenlemeye yer verilmemiş ve yine Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun Kabahatler Kanunu hükümlerine tabi olmadığı yolundaki hükmü bulunmamışsa 5015 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca verilen idari para cezalarının takip ve tahsilinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun uygulanması gerektiği buradan hareketle bu kapsamda da geçerli olacağı ifade edilmiştir.

6- **a)** Bay T'ye EPDK tarafından olarak bayilik lisansı verilmiştir. Mevzuata göre iki istasyon arasındaki mesafenin 1 kilometreden az olmaması gerekmektedir. Bay Z'nin istasyonun 800 metre mesafede olmasına rağmen Bay T'ye bayilik lisansı verilmiştir. Bay T'ye bayilik lisansı verilmesi birel işlemdir ve bu birel işlem hukuka aykırı olarak tesis edilmiştir. Kural olarak hukuka aykırı olan birel işlemin kaldırılması mümkündür. Ancak lisans verilmesinden sonra iki yıl geçmiş olması sebebiyle müesses durum oluştuğu bu sebeple yapılan işlemin idari işlemlerde hukuki istikrar ve güvenlik prensibi gereği kaldırılması mümkün değildir denebilir. Ancak kamu düzenini ilgilendiren bir durumun söz konusu olması halinde bu işlemin her zaman kaldırılması mümkün olabilecektir. Bu bakımdan öğrencilerimizden bu gibi genel açıklamalar yaptıktan sonra iki akaryakıt istasyonu arasındaki mesafenin 1 kilometre değil 800 metre olmasının kamu düzenini tehdit eden bir unsur olup olmadığına dayandırmaları beklenmektedir. Şayet kamu düzenini tehdit eden bir durum yok ise akaryakıt istasyonunun lisansının iptal edilmesi mümkün olmayacaktır. Bu ihtimalde EPDK'nın bayilik lisansının iptal talebini reddetmesi hukuka uygun olacaktır.. Aksi bir durumda ise EPDK işlemi hukuka aykırı bir mahiyet kazanacaktır.

Şayet iki istasyon arasındaki mesafenin 1 kilometre değil 800 metre olmasının açık hata oluşturduğu kabul edilecek olursa, açık hata ve hile sebebiyle her zaman işlemin geri alınmasının mümkün olacağı da söylenebilir.

b) İdarenin sorumluluğu kusur sorumluluğu ve kusursuz sorumluluk olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bir olayda öncelikle idarenin kusur sorumluluğu olup olmadığı tespit edilmelidir. Olayımızda EPDK'nın red kararının hukuka aykırı olduğu var sayıldığında hukuka aykırı bir işlem tesis edilmesi dolayısıyla idarenin hizmet kusuru söz konusu olacaktır. Bay T'nin akaryakıt istasyonu işletmesi sebebiyle Z'nin işletmesinin değerinde bir düşüklük meydana gelmiş ise bunun idarece tazmini gerekir. Ancak bunun yanında değinilmesi gereken bir diğer husus her hukuka aykırı işlem dolayısıyla idarenin sorumluluğuna gidilemeyeceğidir. Yargı kararlarında idarenin hata sonucunda hukuka aykırı işlem yapmasının mümkün görülebildiği durumlarda; "içtihat hatası" veya "takdirde hata" kavramları kullanılmak suretiyle, idarece hukuka aykırı işlem tesis edilmiş olmasına rağmen bu işlem dolayısıyla idarenin sorumluluğuna gidilemeyeceğine hükmedebilmektedir.

7- **a)** Nikah konağı belediyenin nikah hizmeti için kullandığı bir hizmet malıdır. Bu kamu malının bir kısmı sözleşme ile Bay S'ye tahsis edilmiştir. Bay S tarafından çay bahçesi olarak işletilmektedir. Kamu malından yararlanma genel ve özel yararlanma olarak ikiye ayrılır. Genel yararlanma Eşit, serbest ve kural olarak karşılıksız olarak yararlanmadır. Özel yararlanma ise izne bağlı, karşılıklı yararlanmadır, özel yararlanmada eşitlik ise ancak yararlanacak kişiyi belirlemede dikkate alınacak bir husustur. Özel yararlanma tahsise uygun yararlanmayı ifade eden özel kural ve tahsise uygun olmasa da tahsisle bağdaşabilir yararlanmayı ifade eden özel istisnai yararlanma olarak ikiye ayrılır. Nikah konağı hizmet malıdır ve nikah salonunun bahçesinde Bay S'ye çay bahçesi işletmek şeklinde yararlanma izni verilmesi, alanda yalnız belirlenen kişililere izin verilmek suretiyle çay bahçesi işlettirilmesinin mümkün olması, çay bahçesi yapılmasının tahsis amacı olan nikah faaliyeti dışında ancak tahsis amacı olan nikah faaliyetine de zarar vermeyen bir yararlanma olması dikkate alındığında bunun bir özel-istisnai yararlanma olduğu görülebilecektir. Bay S ile yapılan sözleşme de bu özel-istisnai yararlanmayı sağlamaya yönelik bir kamu malından yararlanma sözleşmesidir.

b) A Belediyesi Bay S ile çay bahçesi işletmek üzere bir sözleşme yapmıştır. Bay S'nin yemek servisi yapması ile nikah için gelen misafirler yemek kokularından rahatsız olmuşlardır. Kamu malından tahsisi tehlikeye düşüren yararlanmanın mümkün olmayacağı genel kuraldır. Ancak olayda Bay S çay bahçesi olarak yararlanmaktadır. S'nin yararlanma sözleşmesinin içeriğini oluşturan çay bahçesi işletilmesi kamu malının tahsisini tehlikeye düşürmemektedir. S'nin yemek servisi de yapması hukuka uygun değildir. Bununla birlikte yemek servisi yapılması ve yemek kokularının tahsisi tehlikeye düşürdüğünden bahisle S'ye yemek servisini kaldırması ve koku oluşumuna son vermesi için hiçbir uyarı yapılmadan sözleşmenin feshi ölçülülük ilkesiyle bağdaşmayacaktır.. Bu bakımdan, öncelikle, S'nin çay bahçesi işletmeye yönelik sözleşmesi fesih edilmeksizin yalnızca yemek servisinin kaldırılmasına zorlanması gerekmektedir. S'nin hukuka aykırı tutumuna devam etmekte ısrar göstermesi halinde ise sözleşme feshedilecektir.

8- Kamu hizmeti toplumun ortak ve genel bir ihtiyacının karşılanması amacına yönelen bir faaliyetin idareye kanunla görev olarak verilmesi ile kurulur. Olayda Belediye Kanunu md.14'te nikah hizmetlerinin belediyece yapılacağı veya yaptırılacağı belirtilmiştir. Bu hükme göre nikah hizmetlerinin sağlanması kamu hizmetidir. Kamu hizmetleri emanet usulü ile yani idarece kendi araç gereç ve personeliyle doğrudan görülebileceği gibi özel hukuk kişilerine de idarenin gözetim ve denetimi altında gördürülebilir. Kamu hizmetinin özel hukuk kişisince görülmesi halinde de faaliyetin kamu hizmeti olma niteliği ortadan kalkmayacaktır. Hizmetin asli sahibi idare olmaya devam edecektir ve kamu hizmetinin gereği gibi işlemesinden de sorumlu olacaktır. Nikah Konağı'nın kurulup işletilmesi konusunda Belediye ile Bay S arasında bir sözleşme imzalanması halinde de kamu hizmetinin özel hukuk kişisine gördürülmesi söz konusu olacağından faaliyetin hukuki niteliğinde bir değişiklik meydana gelmeyecektir. Faaliyetin kamu hizmeti olma niteliği devam edecektir. Faaliyetin imtiyaz, iltizam veya müşterek emanet gibi klasik idari sözleşmelerle veya yap işlet devret, yap işlet ve diğer herhangi bir yöntemle özel hukuk kişisine gördürülmesi de faaliyetin niteliğini etkileyen bir unsur olmayacaktır.

9- İdare hukukunda sorumluluk, idarenin tutum ve davranışları sonucu meydana gelen zararları gidermesi anlamına gelmektedir. Bireylerin idareye karşı korunabilmesi, idare tarafından verilen zararların tazmininin sağlanması ile mümkün olur. Hukukumuzda idarenin sorumluluğu, anayasadaki hukuk devleti ilkesine dayanmaktadır.

İdarenin sorumluluğu, kusur sorumluluğu (hizmet kusuru) ve kusursuz sorumluluk olarak ikiye ayrılır. Hizmetin kurulmasından ve işlemesinden doğan kusur, idarenin sorumluluğunun koşulu olarak kabul edilmiştir. İdareye ve idarenin yürüttüğü hizmetlere ilişkin kusurlu davranışlar, idarenin sorumluluğunu gerektirir. Hizmet kusuru üç şekilde ortaya çıkabilmektedir. Hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi ya da kötü işlemesi, hizmet kusurunun varlığını gösterir. İdarenin kusurunun kanıtlanamadığı bazı faaliyetlerinden doğan zararların karşılanması, kusursuz sorumluluk ilkelerinin varlığı ile mümkün olmaktadır. Kusursuz sorumlulukta idarenin davranışı ile uğranılan zarar arasında nedensellik bağının kanıtlanması yeterlidir.

Hukukumuzda üç kusursuz sorumluluk ilkesi vardır: hasar ilkesi, kamu külfetleri karşısında eşitlik ve sosyal risk ilkesi.

Olayımızda ortaya çıkan zararın tazmini, kamu külfetleri karşısında eştlik ilkesi kapsamında istenebilir. İdarenin kamu yararı ve düzeni düşüncesiyle yaptığı hizmetler dolayısıyla idareye yükletilecek bir kusur olmadan, bazı kişilerin özel bir zarara uğraması durumunda bu zarar, kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesine dayanarak istenebilecektir. Burada idarenin yaptığı faaliyetten tüm toplum faydalanırken zarar yalnızca belli bir kesim için doğmaktadır.

Bu ilkenin uygulanabilmesi için zararın belirli kişi veya kişilere yüklenmiş olması

gerekmektedir. Yargı kararlarında, herkesi içine alan bir kamu külfeti şeklinde ortaya çıkan genel zararlardan idarenin sorumlu tutulamayacağına hükmedilmiştir. Buna karşılık yine birden fazla kişiyi etkilemekle birlikte yalnızca belli bir bölgedeki insanların zarar görmesi halinde ise yargı yerleri, idarenin sorumluluğuna hükmederek ortaya çıkan özel nitelikli zararın tazminine karar vermiştir. Olayımızda mahalle sakinleri açısından özel bir zarar olduğu kabul edilebilir. Mahalle sakinleri taleplerini, kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi kapsamında öne sürebilirler.

10- Kamu malları, doğal nitelikleri gereği herkesin ortak yararlanmasına açık olan sahipsiz mallar ile kamu tüzelkişileri tarafından herkesin ya da halkın bir kısmının yararlanmasına ayrılan orta malları ve kamu hizmeti niteliğindeki etkinliklerin konusu ve aracı olan mallar, kamu malı olarak tanımlanabilir. İdarenin bu malları kamu hukuku rejimine tabidir. İdarenin kamu malı sayılmayan malları ise özel mallardır ve idarenin özel malları özel hukuk rejimine tabidir.

Sahipsiz mallar, herkesin doğrudan ortak yararlanmasına doğal nitelikleri gereği açık olan mallardır. Orta malları herkesin ya da bir kısım halkın doğrudan kullanmasına özgülenmiş mallardır. Hizmet malları kamu hizmetlerine hizmetin bir parçasını oluşturacak şekilde özgülenmiş olan mallardır.

Olayımızdaki Nikah Konağı, idarenin mallarından hizmet malı kategorisine girmektedir. Hizmet malları, kamu hizmetinin bir parçasını oluşturacak şekilde, o hizmete özgülenmiş mallardır. Özgülenmiş olmanın yanında mal hizmete özel olarak uyarlanmış olmalıdır. Hizmet malı, kamu hizmetinin "onsuz olmaz unsurunu" teşkil etmektedir. Bir malın, kamu malı ve dolayısıyla hizmet malı olarak sayılması, o malın hizmete tahsis edilmiş olmasına bağlıdır. Malı özel mal statüsünden kamu malı statüsüne geçiren tahsis işlemidir. Olayımızda da Belediye, özel kişiden satın aldığı malı nikah salonu olarak tahsis etmek suretiyle kamu hizmetine özgülemiş ve hizmet malı haline getirmiştir.